

NordForsk strategia 2011-2014

norden

NordForsk

NordForsk strategia 2011–2014

Johdanto

NordForsk on pohjoismaisen tutkimuksen ja tiedepolitiikan yhteistyöelin. NordForskin tavoitteena on edistää yhteistyötä kaikilla aloilla ja lisätä tutkimukseen perustuvaa innovaatiotoimintaa. Yhteistyön tulee *tuottaa lisäarvoa* tutkimukselle, jota tehdään kaikissa Pohjoismaissa – Islannissa, Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa - sekä Ahvenanmaalla, Färsearilla ja Grönlannissa. NordForsk keskittyy toiminnassaan *tiedepoliittisiin asiantuntijatehtäviin* ja sellaisen tutkimuksen *rahoittamiseen*, jolla tuetaan tietoon perustuvaa pitkäjänteistä kehittämistä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti NordForskin vuonna 2005. NordForskin pääasialliset sidosryhmät ovat viiden Pohjoismaan kansalliset tutkimusrahoitusorganisaatiot. NordForskin hallituksessa on kunkin Pohjoismaan kansallisten tieteellisten toimikuntien edustaja, kolme yliopistojen edustajaa sekä yksi elinkeinoelämän edustaja. Lisäksi hallituksessa on tarkkailija kultakin itsehallintoalueelta, yhteinen tarkkailija edustamassa Baltian maiden tieteellisiä toimikuntia sekä tarkkailijat Pohjoismaiden ministerineuvostosta ja Pohjoismaisesta innovaatiokeskuksesta (NICE). Hallituksen työskentelyyn osallistuu tarkkailijana myös NordForskin Oslossa sijaitsevan henkilöstön edustaja.

NordForskin hallituksen tehtävänä on tehdä yhteispohjoismaista tutkimusta ja tutkimuslähtöistä innovointia koskevia strategisia päätöksiä. Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa NordForskia perusrahoituksella ja erityistoimeksiannoilla. Pääasialliset sidosryhmät ja myös muut rahoittajat tukevat NordForskin toimintaa osallistumalla yhteisrahoitukseen.

Visio

NordForskilla on keskeinen rooli pohjoismaisen tutkimuksen tavoittellessa huipputasoa ja näin se lisää talouskasvua ja parantaa elämänlaatua Pohjoismaissa, Euroopassa ja maailmanlaajuisesti.

1. Yleiset tavoitteet

NordForskin yleisenä tavoitteena on vahvistaa Pohjoismaissa tehtävää tutkimusta¹ ja siten osaltaan edistää kansainvälisesti kilpailukykyisen eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) syntymistä.

Tehtävänä on kehittää Pohjoismaista vahva ja vaikutusvaltainen tutkimusalue niin Euroopassa kuin koko maailmassa.

NordForskin *toimien* tavoite pohjoismaisessa tutkimuksessa ja tiedepolitiikassa on:

- 1.1** luoda Pohjoismaihin laaja tutkimuksen ja tiedepolitiikan keskustelufoorumi²;
- 1.2** kehittää sellaisia menettelytapoja, joilla kansalliset tutkimusrahoittajat ja Pohjoismaiden ministerineuvosto luovat yhteisen tutkimusstrategian ja painoalat;
- 1.3** lisätä yhteispohjoismaisten tutkimusohjelmien näkyvyyttä, ohjelmien toimintaa ja tuloksia;
- 1.4** edistää eurooppalaista tiedepolitiikkaa.

Näiden toimenpiteiden odotetaan *vaikuttavan* siten, että,

- pohjoismaisen tutkimuksen ja tiedepolitiikan laatu paranee (kohtien 1.1 ja 1.2 tuloksena);
- Pohjoismaiden osallistuminen eurooppalaiseen tutkimukseen ja tiedepolitiikkaan vahvistuu (kohtien 1.3 ja 1.4 tuloksena);
- NordForsk vakiinnuttaa asemansa arvostettuna ja näkyvänä pohjoismaisen tutkimuksen ja tiedepolitiikan yhteistyö- ja kehitysorganisaationa (kaikkien edellä mainittujen neljän kohdan tuloksena).

¹ Strategiassa *tutkimus* käsittää myös tutkimukseen perustuvan innovaatiotoiminnan.

² Foorumeissa voi olla mukana viranomaisia, poliitikkoja, tutkimusrahoittajia, yliopistoja, tutkimuslaitoksia, kansalaisjärjestöjä (NGO), teollisuuden edustajia ja julkisten palvelujen tuottajia.

2. Pohjoismainen tutkimus: tehtävät ja strategiset toimet

Tehtävänä on tunnistaa keskeisten sidosryhmien³ ja korkeakoulujen näkökulmasta ne tutkimusalat, joissa *pohjoismainen yhteistyö hyödyttää* nykyistä ja tulevaa tutkimusta.

NordForskin *toimien* tavoite on:

- 2.1 vahvistaa pohjoismaista tutkimusinfrastruktuuria ja lisätä sen käyttöä sekä yhdistää se eurooppalaiseen ja maailmanlaajuiseen tutkimusinfrastruktuuriin, silloin kun se on tarkoituksenmukaista;
- 2.2 arvioida pohjoismaisilla huippuyksiköillä saavutettava lisäarvo ja mahdollisuuksia ja tukea niiden syntymistä;
- 2.3 tukea aktiivisesti valmistelua ja osallistua pitkäkestoisiin, monitieteisiin tutkimusohjelmiin, joilla haetaan vastauksia ihmiskunnan suuriin haasteisiin;

2.4 luoda kooltaan ja voimavaroiltaan riittävän suuria kokonaisuuksia sellaisille pienille tai hajanaisille tutkimusaloille, jotka ovat merkittäviä ja joiden arvioidaan avaavan tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia;

2.5 edistää pohjoismaisen ja eurooppalaisen tutkimuksen tarkoituksenmukaista yhteistyötä.⁴

³ Keskeiset sidosryhmät ovat Danish Agency for Science, Technology and Innovation, Suomen Akatemia, Research Council of Norway, Swedish Research Council ja Icelandic Centre for Research RANNIS.

⁴ NordForskin keskeiset sidosryhmät arvioivat Pohjoismaiden ja Euroopan maiden välisen yhteistyön, ml. Euroopan ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön, tuomaa lisäarvoa nykyiselle tai tulevalle pohjoismaiselle tutkimukselle.

3. Pohjoismainen tiedepolitiikka: tehtävät ja strategiset toimet

Tehtävänä on tarjota Pohjoismaiden ministerineuvostolle parasta mahdollista tiedepoliittista asiantuntemusta ja toteuttaa ministerineuvoston toimeksiannot.

NordForskin *toimien* tavoite on:

- 3.1 tarkastella pohjoismaista tutkimuksen ja tiedepolitiikan toimintaympäristöä, toisin sanoen arvioida pohjoismaisen tutkimuksen ja tiedepolitiikan tilaa ja kehityssuuntia⁵;
- 3.2 tiedottaa ja kertoa laajasti poliittisille päättäjille pohjoismaisen tutkimuksen ja tiedepolitiikan tilasta ja kehitysnäkymistä sekä käynnistää keskustelu todetun tilanneanalyysin pohjalta;

- 3.3 tehdä aloitteita keskusteltaessa Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa pohjoismaisista tutkimuksen painoaloista⁶;
- 3.4 luoda uusia yhteistyömuotoja pohjoismaiseen tutkimukseen ja tiedepolitiikkaan tutkimus- ja korkeakoulusektorin sekä muiden sektorien välille;
- 3.5 vahvistaa ja kehittää pohjoismaisten organisaatioiden, etenkin Pohjoismaisen innovaatiokeskuksen (NICE) ja NordForskin välistä yhteistyötä.

⁵ Analyysi laaditaan vuosittain ja se sisältää laadukkaan katsauksen (I) tutkimuksen rahoituksesta ja organisoinnista, (II) seuranta- ja indikaattoreista sekä (III) Pohjoismaiden hallitusten, kansallisten tutkimusrahoittajien ja mahdollisuuksien mukaan myös korkeakoulujen strategisista valinnoista. Analyysissä keskitytään viiteen Pohjoismaahan ja se sisältää tarvittaessa myös eurooppalaisia ja kansainvälisiä vertailuja.

⁶ Painopisteenä voi olla esimerkiksi yhteistyön edistäminen tietyillä tutkimusaloilla tai Pohjoismaiden ja niiden naapurialueilla sijaitsevien maiden välillä.

